

Mál nr. 33/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Tegund vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs og fasteignatrygging.

Heiti vátryggingartaka: X og Y

Skaðabótaábyrgð.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 27. janúar 2023, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V, dags. 21. mars 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M, dags. 17. apríl 2023, ásamt fylgiskjölum og myndbandi.
4. Viðbótarathugasemdir V, dags. 26. apríl 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi slasast þann 5. maí 2020 er hún var við æfingar fyrir keppni í flugskeiði í reiðhöll á vegum hestamannafélagsins X og fasteignafélagsins Y. Slysið varð með þeim hætti að M kom riðandi á hryssu sinni út úr reiðhöllinni við æfingu á svokölluðu flugskeiði og er út var komið lét hryssan ekki af stjórn, heldur æddi svo gott sem stjórnlaust áfram í átt að járngerði sem var í beinni stefnu frá útgangi reiðhallarinnar. Er að járngerðinu var komið reyndi M að beygja hryssunni til hægri eftir reiðstíg án árangurs. Hryssunni varð fótaskortur og við það féll M til vinstri og lenti á járngerðinu auk þess sem hún fékk hryssuna af fullum þunga á sig. Við þetta hlaut M mikla og alvarlega áverka. Vegna slyssins hefur M gert kröfu um bætur annars vegar úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs hjá hestamannafélaginu X og svo hins vegar úr ábyrgðartryggingu fasteignatryggingar hjá rekstraraðila reiðhallarinnar, Y. V hefur hafnað bótaskyldu vegna slyssins.

M byggir kröfu sína á hendur X og Y á því að félögin beri ábyrgð á að allur aðbúnaður og aðstæður við reiðhöllina séu með þeim hætti að þeim sem nota aðstöðuna stafi ekki hættu og heilsutjón af. Um fasteignina gildi m.a. ákvæði 54. gr. reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002. Þannig X hafi leigt reiðhöllina út til keppnishaldara en það sé á ábyrgð rekstraraðila íþróttahúss að nauðsynlegur öryggisbúnaður sé uppsettur eða í það minnsta til reiðu. Vissi X mætavel til hvers fasteignin yrði notuð og bar að búa svo um hnútana að allur aðbúnaður væri með þeim hætti að öryggi hesta og knapa væri sem best tryggt. Aðstæður við reiðhöllina hafði verið með þeim hætti að óforsvaranlegt var að leigja hana út til æfinga og keppni í flugskeiði þar sem mjög lítið rými og erfiðar aðstæður eru fyrir hest eða knapa að bregðast við ef eitthvað fer úrskeiðis þegar riðið er út úr húsinu. Hestar geta tekið óvænt viðbragð við að koma á mikilli ferð innan úr húsi og út á opið svæði. Þá gerir undirlagið fyrir utan húsið, knapa og hesti enn erfiðara fyrir enda á hesturinn erfitt með að fóta sig á hörðu undirlagi. Svæðið er auk þess ekki útbúið sem eiginlegt reiðsvæði enda liggur akvegur þvert yfir svæðið. Engu að síður var húsið leigt út til æfinga og keppni í flugskeiði. Telur M að gera meg þá kröfu á að það hafi átt að setja upp niðurrhægingarbraut, þ.e. línur sitt hvoru megin við hurðina sem riðið var út um og þar beint áfram. Í raun hafi X með athöfnum sínum eftir slysið viðurkennt að fasteignin hentaði ekki til þessa þar sem eftir slysið hafi verið útbúinn langur reiðstígur hinu megin við húsið sem tekur við hestum sem koma á fleygiferð innan úr húsinu. Þá vísar M til greinar 8.5.1. í lögum og reglum Landssambands hestamannafélaga þar sem fram kemur að skeiðvöllur eigi að vera með um það bil 50 metra niðurrhægingarkafli og síðan skuli girðing ná a.m.k. 10 metra lengra en endamark. Þetta þýðir að eftir að komið er út um hurðina eigi að vera um það bil 60 metra kafli án nokkurra hindrana. Við reiðhöllina sem hér um ræðir eru 55 metrar fram að rammgerðu járngerði og uppfyllir reiðhöllin þannig ekki kröfur sem gera skal til skeiðvalla og því óforsvaranlegt að leigja hana út til slíkra afnota. Vísar M til dóms Landsréttar í máli nr. 427/2021 máli sínu til stuðnings.

V hefur hafnað bótaskyldu úr ábyrgðartryggingum X og Y á þeim grundvelli að atvikið sé ekki að rekja til saknæmrar og ólögðrætrar háttsemi þeirra eða annarra atvika eða aðstæðna sem þeir beri skaðabótaábyrgð á. Þannig hafi X og Y enga aðkomu að skipulagi eða framkvæmd umræddrar æfingar né heldur þeirrar keppni sem fyrirhugað var að halda. Eingöngu húsnaðið hafi verið leigt mótshaldara en ekki þjónusta við að setja upp æfinga- og keppnisvelli. Í reiðhöllinni er til staðar allur búnaður til þess að setja upp niðurrhægingarbraut. Auk þess séu ekki til staðar orsakatengsl milli meints vanbúnaðar og slyss M. Þannig sé niðurrhægingarbraut ætlað að koma í veg fyrir það annars vegar að óviðkomandi fari í veg fyrir hross sem riðið er út úr reiðhöllinni og svo hins vegar til að koma í veg fyrir að hestar taki skarpar beygjur til hliðanna þegar þeir koma út úr reiðhöllinni. Hvorugt átti við í þessu tilviki.

Hafnar V því að niðurrhægingarbraut hafi verið of stutt. Í tilvitnuðum lögum og reglugerðum um keppni fjallað um skeiðvelli utanhúss í grein 8.5.1. Þar kemur fram að niðurrhægingarkafli skuli vera um 50 metrar á lengd. Ekki er fjallað um skeiðvelli innanhúss í reglunum en fyrrgreind regla á við um skeiðvelli sem séu 250 metra langir og þarf af leiðandi margfalt lengri en umræddur skeiðvöllur sem M æfði sig á. Sá völlur var líklega um 70 metra langur. Ekkert í gögnum málsins bendir til þess að undirlag frá reiðhöllinni að girðingunni hafi verið óhentugt eða að einhverju leyti orsakað tjónið. Framkvæmdir sem áttu sér stað eftir slysið hafi lengi verið á deiliskipulagi og var um að ræða frágang lóðar sem lengi hafði staðið til að framkvæma. Hafnar V því að reiðhöllin hafi ekki uppfyllt skilyrði reglugerðar nr. 941/2002 og vísar til meðfylgjandi starfsleyfis þar sem fram komi að höllin uppfylli kröfur reglugerðarinnar. Þá hafnar V því að dómur Landsréttar í máli nr. 427/2021 hafi fordæmisgildi í þessu máli. Að lokum vísar V til þess að M hafi bæði með samþykki og áhættutöku tekið á sig áhættu sem henni hafi verið fullkunnugt um að óumflýjanlega fylgdu æfingum og keppni í skeiði í gegnum reiðhöll. M sé alvanur knapi sem hafði mikla reynslu af hestamennsku, bæði af keppni og þjálfun. Vísar V til dóma er fjalla um áhættutöku.

Í viðbótarathugasemdom sínum vísar M til þess að allt annað undirlag sé utandyra en innan, birtustigið inni og úti er gjörólíkt, svæðið úti er ekki afmarkað til hliðanna og mön, sem var andspænis útgangi reiðhallarinnar, hafði verið rofin. Lokuð grasmön á þessum stað hefði að öllum líkindum haft þau áhrif á hestinn að hann hefði dregið úr hraða og ekki stefnt á umrætt járngerði.

Álit.

Ágreiningur þessa máls lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra athafna eða athafnaleysis af hálfu X og/eða Y eða starfsmanna þeirra, þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu. Það hvílir á M að sýna fram á að svo hafi verið. Máli sínu til stuðnings vísar M til dóms Landsréttar í máli nr. 427/2021 og telur málsatvik nauðalík máli hennar. Hvað varðar þá tilvísun þá verður ekki annað séð en að málsatvik séu ekki að öllu leyti sambærileg. Í fyrrgreindu dómsmáli voru dæmdar bætur úr ábyrgðartryggingu Hestamannafélagsins B vegna slyss sem knapi lenti í við æfingu á flugskeiði. Þannig hafi hesturinn, er út úr reiðhöllinni var komið, strax beygt til hægri með þeim afleiðingum að knapinn féll af baki. Í málinu hafði Hestamannafélagið B það hlutverk að úthluta æfingartímum til keppenda auk þess sem keppendur greiddu keppnisgjald til hestamannafélagsins. Vegna þessa var talið að um væri að ræða skipulagða æfingu á vegum félagsins. Þá kom fram í málinu að hestur knapans hafi strax beygt til hægri í stað þess að fara beint áfram og hægja rólega á sér. Þannig má telja að orsakatengsl hafi verið til staðar milli þess að niðurrhægingarbraut var ekki til staðar og slyssins. Í því máli sem hér er til umfjöllunar verður að telja ósannað gegn neitun X og Y að félögin hafi komið að skipulagi æfingar eða keppni eða haft það hlutverk að setja upp æfingar- eða keppnisbraut. Þá rauk hestur M beint áfram en ekki til hliðar og þannig verður ekki talið að mati nefndarinnar að orsakatengsl séu milli slyssins og þess að niðurrhægingarbraut var ekki til staðar né að sú braut sem notuð var hafi verið of stutt enda var hún 55 metrar að lengd.

Þá verður að telja að M hafi ekki sýnt fram á með matsgerð eða öðrum gögnum að reiðhöllin hafi ekki uppfyllt skilyrði reglugerðar um hollustuhætti nr. 941/2002 eða ákvæði í lögum og reglum Landssambands hestamannafélaga né að hún hafi ekki hentað til æfinga eða keppni í hestaíþróttum. Að mati nefndarinnar er það fyrst og fremst ábyrgð þeirra sem halda slíka keppni og skipuleggja æfingar fyrir keppni auk keppendanna sjálfra að huga að því að keppnisbrautin sé sem öruggust fyrir keppendur og hesta. Á M því ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X og Y hjá V.

Niðurstaða.

M á hvorki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu atvinnureksturs X, né úr ábyrgðartryggingu fasteignatryggingar Y.

Reykjavík, 16. maí 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir